



No. 10 Nisan 1961

Yeni Gazete (İstanbul)

## ESREF ŞEFİK'İN SOHBETİ



### Mimar Sinan

YAVUZ Sultan Selim'in devşirmesi, muhteşem Süleyman'ın hassa mimarı Koca Sinan'ı ölüm yıldönümlerinde anıyoruz. Vatanın her köşesinde ve serihad boylarında yükselttiği ölümsüz âbideleriyle o koskoca artistin doğum yıllarını kutlamak daha yakışırdı.

YAVUZ Sultan Selim'in büyük zaferlerine yeniçeri olarak katılmış, aldığı şehirlerde kol gezmiş olan Koca Sinan, Yeniçeriliğiyle nasıl öğündüğünü Şâir Sâiye yazdırdığı şu mısralarla anlatır:

- «Olup Yeniçeri çektim cefâyı»
- «Piyade eyledim nice gazayı»
- «Yolumla, san'atımla, hizmetimle»
- «Dahi akran içinde gayretimle»
- «Duruştum tâ ki tifiyet çağından»
- «Yetiştim Hacı Bektaş Ocağından»

KOCA Sinan Yavuz Sultan Selim devrinde doğuda zapt edilmiş şehirlerdeki san'at eserlerini doya doya seyretmiş, Sultan Süleyman devrinde de mimar olarak gittiği Batı seferinde oraların değerli binalarını incelemiş, ordularımıza köprüler ve menzil hizmetlerini sağlayan tesisler yapmıştır.

YAVUZ Sultan Selim'den sonra tahta oturan Sultan Süleyman devrinin başlarında, Mimar Ali Usta ölüncü, Lütfi Paşa'nın tavsiyesiyle Koca Sinan Sermimarlığa getirilmiştir. Van gölünde gemi yapmağa kadar seferi hizmetlerin çeşitlerini başarmış, Sinan'ın İstanbul ve Edirne'de yükselttiği âbideler sivil mimarimizin şöhretini dünyaya yaymıştır. İstanbul'daki büyük âbidelerinden Süleymaniye Camii âlemin hayranlığını kazandı halde Koca Sinan Edirne'de binâ eylediği Selimiye Camii ile iftihar edermiş. Bu övünmenin, mesleki olmaktan ziyade İslâmlık ve milliyet hislerinden doğduğunu kendi anlatışından farkediyoruz. Selimiye için Şâir Sai ve Evliya Çelebinin babasına anlattıklarının özetleri:

ŞEHZADE Camiini kalfahığımızda, Süleymaniye'yi ustahığımızda bina eyledik. Selimiye'yi ise san'at ve kudretimizin tamamını hasreyleyip meydana getirdik. İslâm ve Türk olma iftiharını, Selimiye'yi Ayasofya ile kıyaslayarak şöyle açıklamıştır:

AYASOFYA gibi bir binâ ve kubbe, İslâm devletinde yapılmamıştır deyü keferelerin mimar geçinenleri, müslümanlara üstün lüğümüz var derlermiş. Bu sözler kalbinde kalmıştı. Sultan Selim sâyesinde kudretimi gösterip Selimiye Camiinin kubbesini, Ayasofya kubbesinden altı zira kaddin ve dört zira derinliğin ziyade eyledim. Hiç bir Padişah bu kadar sarf ile Selimiye gibi bir bina yaptırmaya cesaret edemeyecektir.

EVLIYA Çelebi, Selimiye Camiine, yirmi yedi bin yediyüz altmış kese harcandığını anlatır. Bu kadar parayı gümmüş kuruşla ifade etmek istersek, 13.880.000 (Onüç milyon sekiz yüz seksen bin kuruş) gibi bir servet sarfedildiği meydana çıkar...

YÜZ yaşlarında hayata gözlerini kapayan Koca Sinan'ın beşbaşlı eserleri yaşından fazlayı bulur. Çoğu eserleri ni bakımsız ve harabe bırakmışız. Halbuki, kervansaraylar, medreseler gibi bazı eserleri, karakteri muhafaza edilerek günün ihtiyaçlarına uydurulabilir. O kadar iftihar ettiği Selimiye Camiinin zeminindeki dükkânlar yeni yeni onarılmaya başlandı. Üç sene evveline kadar Kör kovuklar halinde çıyan yuvaları gibi bırakılmıştı. Selimiye'nin dış avlusu ile çevresi de âbidenin layık olduğu ve görünüşü kadar onarılamamıştır. Yalnız Rüstem Paşa Kervansarayının Turistik bir otele elverişli tarzda restore edildiğini ve Sokullu Hamamının tamir edildiğini müdeliyebilirim. Bu başlangıcın devamını temenni edelim.